



Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. An Deus amet necessariò mala culpæ, vt possibilia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

digna amore complacentiæ, & non possint non esse digna, tanquam conformia exemplari honoris diuinæ, & bona opera diuina possibilis, quibus optimè conuenit amor complacentiæ. Idemque dicendum est de odio displicentiæ circa mala possibilis, vt talia.

17. Instabis, quæ creaturæ possibilis non habent bonitatem, quæ necessitare possit voluntatem diuinam ad ipsarum amorem: Tum quia habent bonitatem limitatam: Solum autem obiectum infinitè bonum vnde quæq; potest necessitare ad amorem sui, quando clarè videtur: Tum etiam quia Beati clarè cognoscentes possibilis, vel in Dei omnipotentia, vel in seipsis, non propterea necessitantur ad ipsorum amorem. Ergo multò minus habent vim necessitandi diuinam voluntatem. Nec par est ratio de intellectu, & voluntate diuina, circa possibilis. Nam vt rectè ait S. Thom. quæst. 19. artic. 3. ad 6. diuinum scire habet necessariam habitudinem ad scilicet: at non diuinum velle.

D. Thomas

18.

Necessitas illa vnde oritur?

Respondeo, necessitatem amoris diuini erga bona possibilis, oriri ex perfectione diuinæ voluntatis, quæ cum summè perfecta sit atque rectissima, amat necessariò id quod est necessariò amabile, id est, quod non potest non esse bonum & amore dignum: liberè autem, id quod tantum contingenter est bonum & amabile. Bona autem possibilis, quæ talia, quamuis finita sint bonitatis, sunt necessariò bona & amore digna. Quare Deus amat illa necessariò vt talia. Contingenter autem & liberè amat eadem bona vt existentia, quia contingenter tantum, & non necessariò, habent bonitatem actu existentem. De hæcatis verò non est par ratio, quorum voluntas non est eiusdem rationis & perfectionis cum diuina. D. Thomas denique loco citato sic est intelligendus: quod intellectus diuinus fertur necessariò in obiecta scita, posita eorum scibilitate. At voluntas diuina non fertur necessariò voluntate efficaci in obiecta volita efficaciter, præsupposita solum eorum amabilitate. Adhuc enim Deus est liber ad volendum efficaciter, vel non volendum. Neque vult efficaciter, quicquid potest efficaciter velle.

SECTIO III.

An Deus amet necessariò mala culpa vt possibilis?

19. Heric.

Quæres, an Deus amet necessariò entitatem actus peccatorum, vt possibilem. Affirmat Hericè disput. 18. c. 1. num. 9. ratio eius esse potest, quia vt ait paulò post, num. 11. Peccata vt possibilis habent necessariam

connexionem cum omnipotentia Dei, quatenus illis sublati, non posset ipsa consistere secundum omnem perfectionem. Vnde cum Deus amet necessariò suam omnipotentiam, non potest non necessariò amare possibilis omnia: adeoque etiam ipsa peccata vt possibilis: quippe quæ habent necessariam connexionem cum illa. Neque hinc sequitur, inquit num. 9. Deum amare malitiam: quia peccatum non habet malitiam, sed entitatem, secundum possibilitatem quam habet à Deo: sed secundum possibilitatem quam habet à creatura.

Vt respondeam, suppono primò, entitatem actus peccatorum, siue vt possibilem, siue vt actualem & duplicem esse. Vna est intrinsecè mala, & prohibita quia mala, cuius modi est odium Dei, contemptus virtutis, blasphemia, & similes: alia est indifferens de se, & tantum mala, quia prohibita, vt estus carniem die Veneris. Secundò suppono hanc esse differentiam inter actus internos voluntatis, & externos; quod omnis actus internus voluntatis (id est, omnis volitio & nolitio) qui est malus, est essentialiter & intrinsecè malus, id est, turpis & inhonestus, ita vt nulla ratione possit fieri honestus. Contrà verò multi actus externi mali, possent mutatis circumstantiis esse non mali: imò esse boni & honesti. Exempli gratia occisio hominis, si fiat sine causa legitima, est mala moraliter & inhonesta: si autem fiat ad iustam & necessariam defensionem, sui, vel patriæ, vel ad satisfaciendum læsæ iustitiæ, est bona & honesta. Ratio huius discriminis est: quia actus externi de se abstrahunt ab huiusmodi circumstantiis ex quibus boni vel mali redantur, suntque de se indifferentes vt hoc aut illo modo fiant. At verò actus interni mali, per se primò sunt intrinsecè & essentialiter mali, quia sunt volitio aut nolitio obiecti sui, sub ea ratione, sub qua non potest nisi turpiter terminare volitionem aut nolitionem, quæ ratio est pars totius & integri obiecti volitionis aut nolitionis eiusmodi. Exempli gratia, volitio occidendi quæ est mala & culpabilis, est volitio occidendi sine causa legitima, & in iis circumstantiis in quibus mors non potest licitè inferri. Volitio furandi est voluntas auferendi se alienam domino iniuriam rationabiliter. Volitio turpis comedendi carnem die Veneris, est voluntas comedendi contra præceptum Ecclesiæ, sine causa legitima excusationis.

His præsuppositis, sit hæc prima conclusio: Deus neq; necessariò, neq; liberè potest velle & amare peccatum, quæ peccatum formaliter, siue vt possibile, siue vt actu existens: neque per se sub ratione mali, id est, propter ipsam malitiam; neque per accidens sub ratione boni, id est, propter aliquod bonum coniunctum peccato, puta, utilitatem aliquam, aut delectationem. Ita docent omnes Theologi cum D. Thom. quæst. 19. artic. 9.

in fine corp. esseque id dogma fidei Catholicae fusc ostendit Valentia qu. 19 puncto 3. affert. 4. adductis multis Scripturaz, Patrum, & Conciliorum auctoritatibus. Probatur, quia velle & amare peccatum formaliter, est velle & amare malitiam, seu turpitudinem moralem peccati. Atqui Deus illam non amat, neque per se, neque per accidens. Non per se, id est, propter ipsammet malitiam: tum quia impossibile est malum amari, propter se, vt suppono ex 1. 2. & satis patet experientia. Nemo enim intendens pure ad malum operatur, sed aliqua specie boni mouetur ad volendum & prosequendum, quicquid vult & prosequitur. Tum etiam quia Deus, qui rectissimus est, non potest nisi conuenienter velle & amare quicquid amat & vult. At malitia peccati non est conueniens obiectum volitionis & amoris. Tum denique quia id saltem euincunt testimonia Scripturaz, & Patrum, ac Conciliorum, quae dicunt Deum non velle peccatum, sed odisse & abominari. Cuiusmodi sunt ista: *Abominatio est Domino via impii. Prouerb. 15. Odio sunt Deo impius & impietas eius. Sap. 14. Non Deus volens iniquitatem tu es. Psalm. 5. Dilixisti iustitiam, & odisti iniquitatem. Psalm. 44.*

Quod autem neque per accidens, id est, propter aliquod bonum malitiae peccati adiunctum: probatur primo in eisdem locis, & similibus, quae ponunt differentiam inter Deum & creaturas, in eo quod non velit aut amet peccatum, eo modo quo creaturae illud volunt & amant. *Non est Deus sicut homo vt mentitur, &c. Num. 23.* At creaturae non volunt, neque amant malitiam peccati propter se, neque enim possunt malum quae malum amare: sed tantum per accidens, propter aliquod bonum ipsi adiunctum: Exempli gratia, fur non amat furtum praecise quae malum, sed quatenus vile, aut iucundum sibi est rem alienam auferre, id est, propter utilitatem, aut voluptatem, malitiae furci coniunctam: ergo Deus ne per accidens quidem vult aut amat malitiam peccati. Secundo, si Deus vellet & amaret per accidens malitiam peccati, peccaret. Sed impossibile est Deum peccare: ergo &c. Maior probatur, quia non aliter peccant homines & angeli, nisi quia scienter & libere volunt malitiam peccati per accidens, ob rationem aliquam bonae delectabilis, aut utilis, adiunctam. Minor autem est euidentis. Deus enim, qui est essentialiter ipsa rectitudo, & suprema regula bonitatis, non potest deficere a recta ratione agendo turpiter & inhoneste. Quod Deo maxime indignum est. Et vt recte S. Thom. qu. 21. artic. 1. ad 2. *Impossibile est Deum velle nisi quod ratio sine sapientia habet, qua quidem est sicut lex iustitia, secundum quam eius voluntas recta & iusta est. Unde quod Deus secundum suam voluntatem facit, iuste facit: sicut nos, quod secundum legem facimus iuste facimus. Sed nos quidem secundum legem alicuius superioris: Deus autem sibi ipsi est lex.*

Secunda conclusio: Deus ne quidem ma-

riale peccati, intrinsece malum, & difforme rectae rationi, vult simpliciter aut amat, neque necessario, neque libere, siue vt possibile, siue vt actu existens: sed tantum prauiua conditionate malitia creaturae, libere vult illud permittere, id est, non impedire libertatem creaturae, & cum illa concurrere ad entitatem actus, si positiuè peccat, ne desit officio causae primae, sine cuius concursu causae secundae non possunt operari. Ita Molina qu. 19. art. 6. disp. 2. conclus. 3. & tota disp. 3. vbi subtilissime hac de re disputat.

Prima pars probatur, quia materiale illud, cum sit intrinsece malum, id est, inhonestum & dissentaneum rectae rationi, non est obiectum conueniens amoris, sed odij & detestationis. Deus autem, cuius voluntas est essentialiter rectissima, non potest amare, id quod non potest conuenienter amari, quodque est obiectum disconueniens & disproportionatum amoris, ac potius omnimodè dignum odio & detestatione. Dixi autem, *materiale peccati intrinsece malum*, id est, inhonestum: quia secus existimandum est de materiali non malo intrinsece, & per se, considerato sine circumstantijs ex quibus solis redditur malum: cuiusmodi est materiale multorum peccatorum, vt antea notauimus num. 20. Loquimur praeterea in hac quaestione de malo culpa: nam de malo solum naturae, vel poenae, materialiter spectato, alia est ratio: nihil enim habet, propter quod à Deo nequeat amari per accidens, hoc est, inquantum consequitur ad aliquid bonum, seu volendo aliquid bonum cui coniungitur tale malum. Sicut volendo iustitiam, (praesupposito peccato) vult poenam: & volendo ordinem naturae seruari, vult quaedam naturaliter corrumpi, vt ait S. Thom. q. 19. art. 9. c.

Secunda pars conclusionis est contra nonnullos antiquos, quorum confuse meminere S. Thom. art. citato ad 1. afferentes Deum quidem non velle mala culpa: nihilominus tamen velle mala culpa esse, vel mala culpa fieri. Quae assertio implicat in terminis. Nam qui vult mala culpa esse, vult mala culpa existere: qui autem vult malum culpa existere, vult existentiam mali culpa. Existentia autem mali, est ipsum malum culpa: seu entitas ipsa mali culpa, actu existens, & posita extra causas. Ergo qui vult mala culpa esse, vult mala culpa, & quidem in eo statu in quo pessima sunt & maxime detestabilia, nempe in statu existentiae.

Est item contra Thomistas aliquos affirmantes Deum praedestinare peccata quoad entitatem actus, & ad illam praedeterminare creatas voluntates. Quam assertionem ostendimus alibi esse Deo indignissimam, atque ab eius sapientia, bonitate, & iustitia alienissimam: repugnareque Concilio Arausiano can. 25. Valentino sub Lothario Imperat. cap. 3. Trid. sess. 6. can. 17. & sanctis Patribus Augustino lib. de praedestinatione sanctorum c. 10. Fulgent. l. 1. ad

Deus non vult simpliciter aut amat materiale peccati intrinsece malum.

24

25. Deus non praedestinat peccata.

Monium cap. 30. Prospero ad capita Gal-
lor. cap. 14. & 15. Beda tom. 8. in lib. qua-
stionum, Quæstione 13. post medium. Da-
masc. lib. 2. de fide cap. 30. aliisque pluri-
bus, affirmantibus, Deum non prædestinare
ad malum culpæ, neque peccata esse à Deo
prædestinata, sed permilla tantum, id est, ad
summum velle tantum eorum permissio-
nem, præuiso scilicet fore ut creatura pec-
cat per abusum suæ libertatis, si ipse non im-
pediat, neque desit officio causæ primæ: de
quo alibi plura. Nunc ad impugnationem
vtriusque sententiæ, & ad nostræ assertionis
confirmationem sufficiet hæc ratio. Si Deus
vellet materiale peccati intrinsecè malum,
aut etiam extrinsecè in iis circumstantiis in
quibus non potest non esse malum, aut vellet
aliter illud permittere, quam ex hypothesi
malitiæ creaturæ; vellet ipsam malitiā pec-
cati. Sed Deus non potest velle malitiā pec-
cati, ergo &c. Minor est clara: quia Deus non
potest velle turpiter & inordinate: velle au-
tem malitiā peccati, est velle turpiter &
inordinate: quia est velle aliquid, quod recta
ratio non dicit esse volendum, sed potius
nolendum & abominandum. Maior autem
probat, quia velle absolute (id est, non ex
hypothesi malitiæ aliunde futuræ, & præ-
suppositæ ut futuræ) actum in iis circum-
stantiis in quibus non potest fieri nisi malè
moraliter & culpabiliter, est velle ipsam
malitiā peccati, & inducere ad talem ac-
tum, vel illum expetere; est inducere ad
peccandum culpabiliter, vel expetere pec-
catum velle culpabile: quod ipsum est pec-
care, & indecenter agere. Neque verò aliter
solent communiter homines impellere
culpabiliter alij alios ad peccandum, aut velle
& expetere peccatum, siue proprium siue
alienum. Potest quidem sine peccato desi-
derari, aut postulari ab alio, id quod potest si-
ne peccato fieri ab illo, quamuis prævideatur
illum non sine peccato id facturum ex sua
malitiâ: ut petere mutuum, in necessitate, ab
eo quem præuides non datum sine usura.
Potest etiam amari aliquid & expeti, quod
necessariò supponit peccatum, ex hypothesi
tamen peccati aliunde positi, quod non ama-
mus, neque esse volumus: sed tamen illo præ-
supposito, volumus & amamus bonum quod
ex illo sequitur. Verum absolute velle ali-
quid quod necessariò supponit aut includit
peccatum; velle item aliquid fieri in iis cir-
cumstantiis, in quibus non potest nisi malè
moraliter & culpabiliter fieri, illicitum est
& inhonestum; adeoque Deo indignum, &
prorsus impossibile respectu Dei.

26.
Deus non
amat
nec
cessariò
quicquid
est necessa-
riò conexum
cum
omnipo-
tentia.

Ad fundamentum contrariæ sententiæ ini-
tio sectionis propositum, Respondeo, Deum
non amare necessariò quicquid est necessa-
riò conexum cum suæ omnipotentia. Quia
non est necesse, ut quisquis amat aliquid,
amet etiam quicquid necessariò est conexum
cum illo. V. g. qui amat contritionem,
non amat propterea peccatum, quamuis con-
tritio habeat necessariam connexionem cum

peccato, ita ut sine illo præsupposito exerce-
ri non possit. Deus amat cognitionem suam
& scientiam diuinam, quâ nouit ipsam mali-
tiam peccati, siue ut possibilem, siue ut actua-
lem; & tamen non amat ipsam malitiam, ut
cum omnibus Catholicis fatetur Auctor
quem impugnamus: quamuis cognitio mali-
tiam peccati, quatenus est cognitio talis ob-
iecti, habeat necessariam connexionem cum
illo. Idemque dico de cognitione Dei, quâ
nouit falsa esse omnia quæ sunt falsa, aut quâ
nouit fictitia & entia rationis, quæ propterea
non amat, tamen amat suam scientiam cir-
ca illa. Quamuis autem actus peccati non
sit malus formaliter, & culpabilis, quatenus
à Deo; sed tantum quatenus est à crea-
tura agente contra debitum scienter &
liberè: non posset tamen Deus velle &
amare actum peccati in iis circumstantiis,
in quibus non potest nisi culpabiliter fie-
ri, quin vellet & amaret ipsam malitiam
peccati, ut superius ostendimus. Quare
non prodest quod addit idem Auctor ad
remouendam à Deo volitionem & amorem
malitiæ.

SECTIO IV.

Soluntur obiectiones contrariæ
sententiæ.

27
Gravis
obiectione

Obijcitur primò, Deum diligere quic-
quid est, & nihil odisse eorum quæ fe-
citur, iuxta illud Sapient. 11. *Diligis omnia quæ
sunt, & nihil odisti eorum quæ fecisti.* Atqui enti-
tas actus peccati est, & Deus illam facit con-
currente cum creatura ergo &c. Confirmatur,
quia Deus vult facere quicquid facit: nõ
enim operatur ad extra nisi per intellectum
dirigentem, & voluntatem efficacem, siue
immediate, siue potius mediante omnipoten-
tia quam applicat. Ergo Deus facit enti-
tatem peccati: ergo vult illam facere. Ergo
vult illam esse. Item quicquid est ens, est
bonum & amabile: sed entitas actus peccati
est ens, ergo &c. Secundò, quicumque vult
& amat potentiam peccandi, vult & amat
peccatum ut possibile. Sed Deus vult & amat
potentiam peccandi, quia vult & amat liber-
tatem creaturæ quæ est potentia peccandi:
ergo vult & amat peccatum ut possibile.
Tertiò, qui vult positiuè permissionem pec-
cati, vult ipsum peccatum. Sed Deus vult
positiuè permissionem peccati: non enim sic
aliquid nisi Omnipotens fieri velit, vel si-
nendo ut fiat, vel ipse faciendo, ut ait S. Au-
gust. in Enchir. cap. 95. vbi per *sinendo ut fiat*,
intelligit volendo sinere, seu nõ impedire ut
fiat, iuxta illud quod addit cap. 106. eiusdem
libri: *Neque utique nolens sinit, sed volens; neque
sinerat bonus malè fieri, nisi Omnipotens, etiam de
malo, posset facere bene.* Quartò, Deus vult &
amat vniuersi perfectionem: ergo & quicquid
facit ad vniuersi perfectionem. Sed peccata